

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за истражување

Месечна информација

01/2009

февруари, 2009 година

С О Д Р Ж И Н А

1. ЦЕНИ	3
2. ПЛАТИ.....	5
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ.....	6
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА.....	8
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ.....	12
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ	14
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС	16
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	19

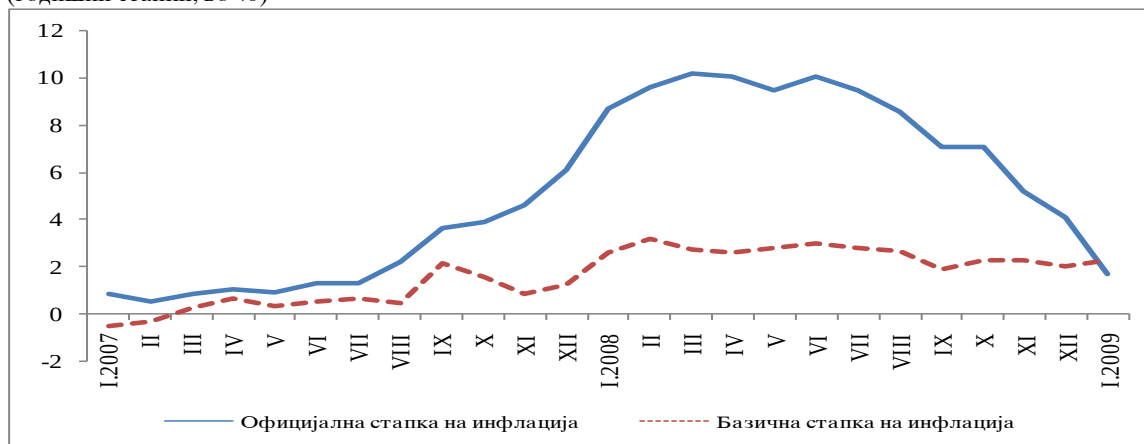
* Месечната информација содржи анализи врз основа на расположливите податоци заклучно со 20.02.2009 година.

1. ЦЕНИ

Намалувањето на **инфлацијата**, што започна од последното тримесечје на 2008 година, продолжи и во првиот месец на 2009 година, при постојан тренд на намалување на домашните цени на нафтените деривати и значително забавен раст на цените на храната. Така, во јануари 2009 година е забележана месечна дефлација од 0,6%, што главно произлегува од пониските домашни цени на нафтените деривати, од намалената цена на топлинската енергија за греење¹, како и од пониските цени на обувките и свежиот зеленчук. Инфлациско влијание имаа единствено умерено зголемените цени на свежото месо и свежото овошје. На годишна основа, инфлацијата бележи забавување и изнесува 1,7% (во декември 2008 година изнесуваше 4,1%). Годишната промена на инфлацијата главно произлегува од зголемувањето на цената на електричната енергија за домаќинствата (во ноември 2008 година) и зголемените цени на одделни категории кај храната (месото, житните производи и преработеното млеко), коишто делумно се неутрализирали од значајниот дефлациски ефект на пониските цени на нафтените деривати.

Базичната инфлација, којашто ги исклучува цените на храната и енергијата од вкупната инфлација², на годишно ниво во јануари 2009 година изнесува 2,3% (во декември изнесуваше 2,0%), што се должи на порастот на цените на храната и пијалациите во рестораните, на малопродажните цени на пијалациите и на станарината. Доколку се исклучи само влијанието на храната, базичната годишна инфлација изнесува 1,4%.

Графикон 1
Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Остварената годишна стапка на инфлација во јануари е во рамки на очекувањата (според долната граница на проектираната инфлација од 2,2% просечно во 2009 година) и бележи пониско остварување во однос на проекцијата за 0,8 п.п, коешто главно се

¹ Намалувањето на цената на топлинската енергија за греење во јануари е резултат на одлуките донесени од страна на РКЕ за намалување на цената на испорачаната топлинска енергија од „Топлификација“ АД - Скопје и „Скопје Север“ АД - Скопје за 35,9% и 24,3%, соодветно.

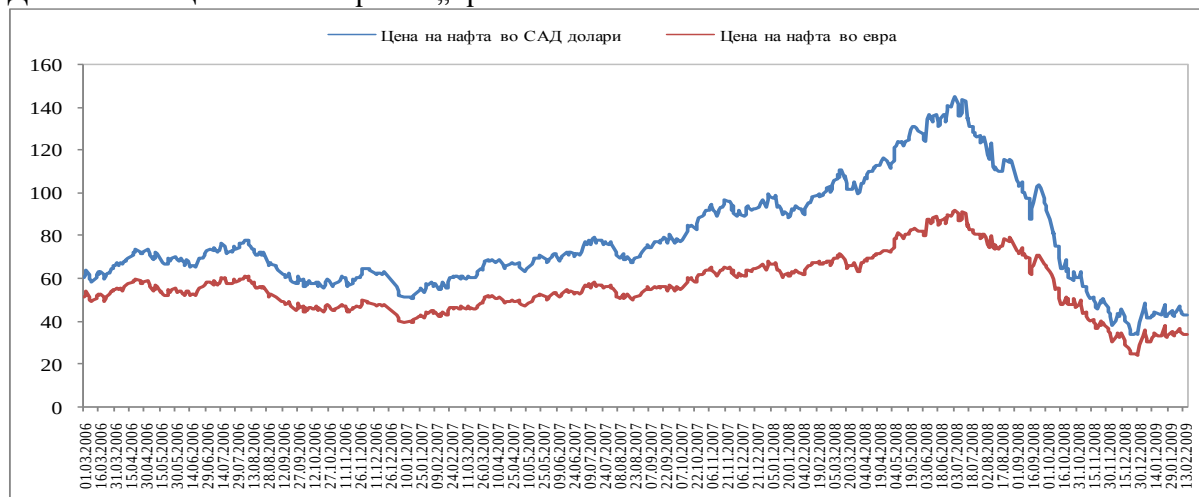
² Пресметките се правени според новите пондери. ДЗС во јануари 2009 година има извршено мали корекции на пондерите во ценовниот индекс.

должи на засилениот надолен тренд на движење кај цените на нафтата на светските берзи и намалувањето на цените на парното греење.

Цената на суровата нафта на светските берзи во јануари 2009 година бележи умерено зголемување, така што просечната цена на нафтата од типот „брент“ изнесуваше 44,86 САД-долари за барел, забележувајќи месечен пораст од 7,9%³, додека во однос на просечната цена во јануари 2008 година е пониска за 51,2%. Месечното зголемување на цената се должи на тензиите во Блискиот Исток, на рестриктивната понуда поради спроведувањето на одлуката на ОПЕК за намалување на дневното производство на нафта, како и нарушувањето во снабдувањето со гас во Европа по спорот меѓу Русија и Украина⁴. Зголемување на цената на нафтата, но поумерено, имаше и во првите две недели на февруари 2009 година, кога во просек изнесуваше 44,3 САД-долари за барел, така што во однос на просекот од последните две недели на јануари 2009 година е повисока за 1,2%, главно под влијание на најавите од страна на ОПЕК дека ќе одложи 35 од 150 нафтени и гасни проекти, како и позитивните очекувања од одобриениот економски стимулативен план на САД. Во анализираниот двонеделен период денарот депрецира во однос на САД-доларот за 1,6% (47,75 денари/САД-долар наспроти 46,98 денари/САД-долар). Согласно со ваквите движења на нафтата и на девизниот курс во однос на САД-доларот, Регулаторната комисија за енергетика на седницата одржана на 16.02.2008 година донесе одлука за зголемување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати во просек за 3,2%, односно за 1,7% (со различен ефект по ооделни видови нафтени деривати).

Графикон 2

Движење на цената на нафтата „брент“

Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Забавување на инфлацијата во јануари е забележано и во евро-зоната, каде што годишната стапка на инфлација е проценета на 1,1%.

³ Месечното намалување на домашните цени на нафтените деривати во јануари, во услови на пораст на цената на нафтата на светскиот пазар, се должи на движењата на девизниот курс денар/САД-долар, движењата на цените на одделни видови нафтени деривати на светскиот пазар, како и на тоа што одлуката за домашните цени на нафтените деривати од 05.01.2009 година се заснова на движењата од претходниот двонеделен период.

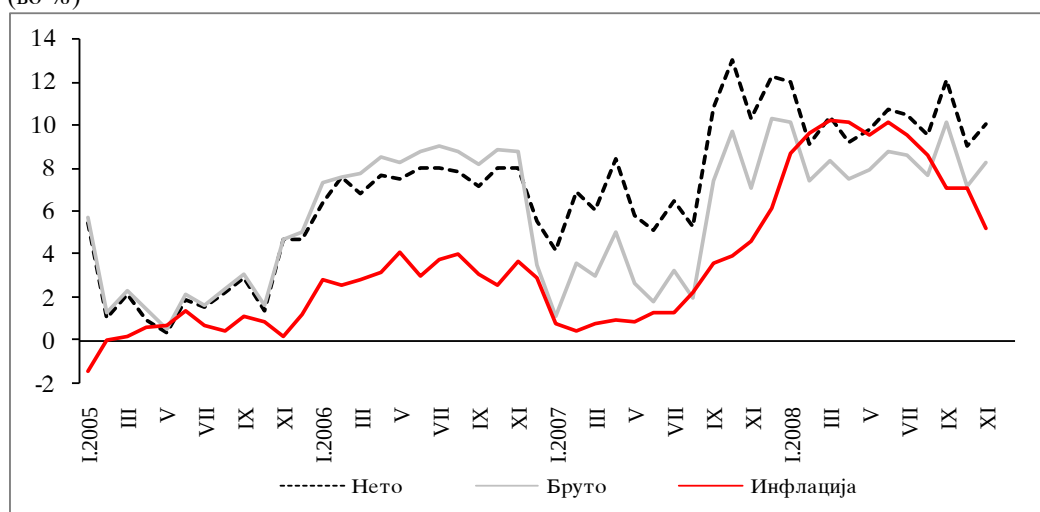
⁴ Агенција за статистички податоци во врска со нафтата на САД, Енерги информејшн администрејшн (Energy Information Administration), Оил маркетер (Oil marketer) и Оил маркет рипорт (Oil market report).

2. ПЛАТИ

Во ноември 2008 година, **просечната исплатена нето и бруто-плата** (вклучувајќи ги и заостанатите исплати) забележаа идентичен номинален месечен пад од 0,9%, што во услови на месечна инфлација од 0,2% претставува реален пад на нето и бруто-платата за 1,1%. Месечниот пад на платите е присутен во сите три сектори на економијата: кај земјоделството за 13,6%, кај индустријата за 3,6% и кај услугите за 0,9%. Во однос на крајот од 2007 година, нето и бруто-платата во ноември номинално се повисоки за 8,5% и 11,2%, соодветно. На годишно ниво, номиналната просечна исплатена нето и бруто-плата бележат стапки на раст од 10% и 8,3%, соодветно⁵, но реалните промени се пониски (раст за 4,6% кај нето и 3% кај бруто-платата).

Графикон 3

Годишни стапки на раст кај платите и инфлацијата
(во %)

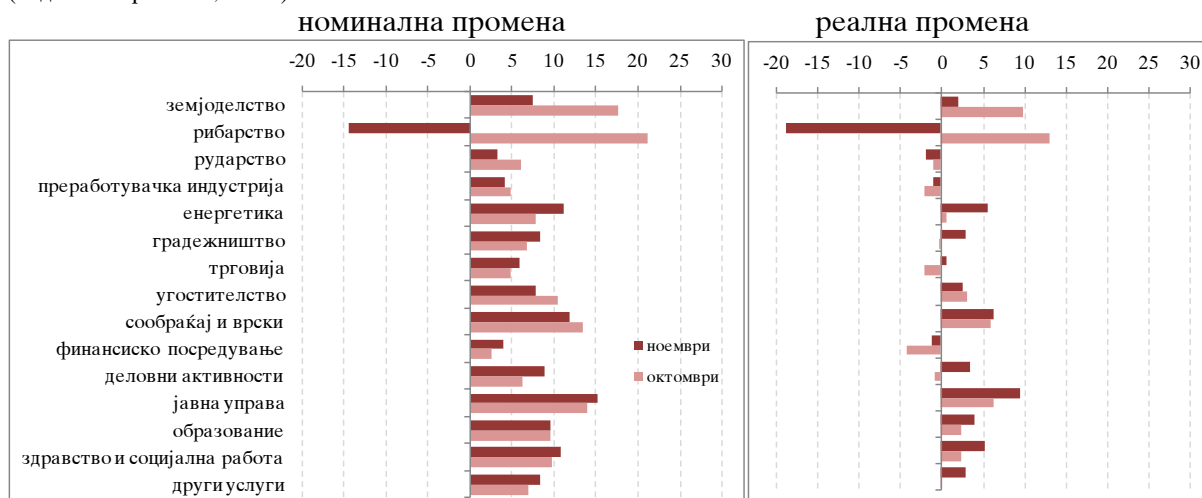
Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Анализирано по одделни дејности, годишен номинален пораст на платите во ноември 2008 година, со исклучок на рибарството (пад за 14,5%), е забележан кај сите останати дејности. Најзначаен номинален раст оствари платата во јавната управа и одбрана (раст од 15,3%) и сообраќај и врски (11,9%). Најмал годишен раст има платата во рударството, финансиското посредување и преработувачката индустрија (од 3,2%, 4% и 4,1%, соодветно), со што при повисока годишна стапка на инфлација овие две дејности забележаа негативни реални промени.

⁵ Пониската стапка на раст кај бруто-платата се должи на намалувањето на стапката на персонален данок на доход во јануари 2008 година.

Графикон 4

Просечна нето-плата по сектори
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

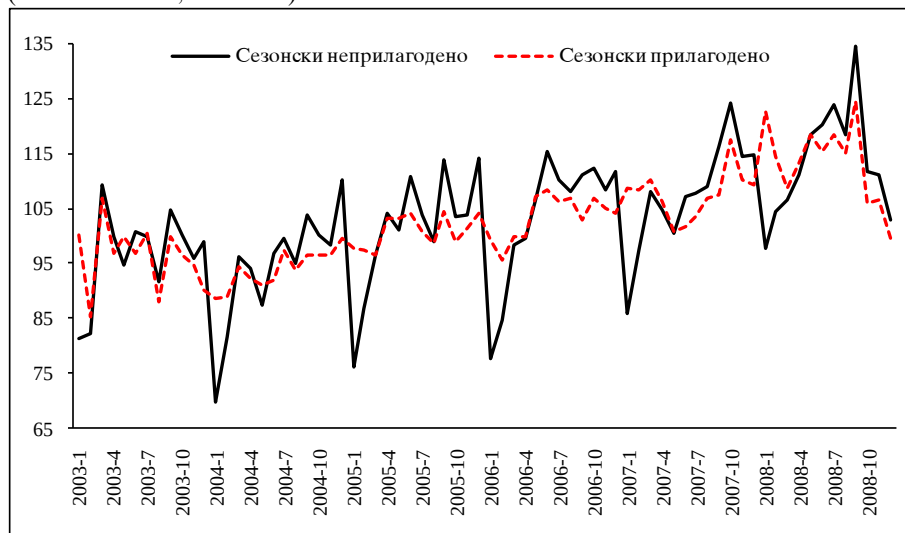
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

По ноемвриското забавување на падот, во декември **индустриското производство** забележа намалување од 7,3% во однос на претходниот месец (кај податоците прилагодени за сезонските влијанија - пад од 6,6%). Во споредба со истиот месец од претходната година, обемот е намален за 10,1%, најмногу под влијание на намаленото производство кај преработувачките дејности (8,8%), како и кај енергетскиот сектор (21,8%), при сè уште поволни, иако значајно забавени трендови кај рударството (пораст од 1,7%). Кај преработувачката индустрија, покрај гранките што се најмногу погодени од глобалната криза - производство на основни метали (годишен пад од 58,1%) и производството на облека (годишен пад од 15,9%), висок годишен пад во декември бележи и нафтена индустрија (71,1%)⁶. Намалување на производството на годишно ниво е забележано во 14 од вкупно 24 гранки, коишто сочинуваат 55% од вкупното индустриско производство. Од друга страна, позначаен позитивен придонес кон вкупното индустриско производство имаа печатарската дејност, производството на метални производи, мебел, производството на неметални минерали, храна, хемиски производи и пластични маси. Во 2008 година, индустриското производство е повисоко за 5,5% во однос на претходната година.

⁶ Нафтената рафинерија на крајот на ноември и почетокот на декември се соочи со надворешни блокади од локалното население заради непочитување на еколошките стандарди и воедно со проблеми и застој во производството заради експлозија во еден од погоните за преработка на нафта.

Графикон 5

Индекс на индустриско производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Кај **останатите сектори од економијата** во ноември се присутни дивергентни трендови. Во споредба со претходниот месец, кај вкупниот промет во трговијата е забележан значителен пад од 17,6%, којшто не е од сезонски карактер (пад од 14,6% и кај податоците прилагодени за сезонските влијанија). За разлика од трговијата, телекомуникациите бележат мал пораст од 1,9% (2,4% кај податоци прилагодени за сезонските влијанија), додека растот кај градежната активност е повисок (5% кај неприлагодените и од 11,8% кај прилагодените податоци). Слични се движењата и во однос на претходната година - трговијата има пад од 10,4%, додека телекомуникациите раст од 6,4% и градежништвото раст од 22,3%. Во однос на идната градежна активност, треба да се има предвид дека бројот на издадени одобренја за градење во декември е повисок за 26% во споредба со ноември.

Графикон 6

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Движењата во глобалната и во домашната економија, коишто во текот на 2008 година беа значително турбулентни, имаа соодветен ефект и врз надворешната позиција на Република Македонија. Во периодот јануари-ноември 2008 година, **тековната сметка на билансот на плаќања**⁷ бележи дефицит од 720,4 милиони евра, што претставува продлабочување на негативното салдо за 2,8 пати во однос на истиот период на 2007 година, при што зголемениот трговски дефицит е доминантен фактор за продлабочувањето. Дополнително, забележани се и намалени приливи врз основа на приватни трансфери. Остварениот дефицит на тековната сметка заклучно со ноември изнесува 10,8% од проценетиот БДП⁸, а заедно со последниот месец од годината се проценува дека ќе достигне околу 13% од проценетиот БДП (со ноемвриската проценка се очекуваше да достигне околу 14% од БДП), наспроти 7,2% од БДП во 2007 година.

⁷ Во ноември 2008 година е извршено редовно месечно пресметување просек на износот на проценетата реинвестирана добивка, во категоријата „доход“ и во категоријата „директни инвестиции“. Ефектот од оваа редовна месечна активност е поизразен во ноември со оглед на високиот износ на исплатена дивиденда кон странство од страна на една голема компанија.

⁸ Проценка на ДЗС.

Од аспект на компонентите на тековната сметка, нето-приливите врз основа на приватни трансфери изнесуваат 885,2 милиона евра и на годишна основа бележат пад од 3,8%. Намалените приватни трансфери, при истовремено растечки трговски дефицит, придонесоа за значително намалување на стапката на покриеност на трговскиот дефицит со приватните трансфери од 91,4% во периодот јануари-ноември 2007 година на 55,9% во истиот период од 2008 година. Притоа, заклучно со ноември, нето-приливите кај ефективата од 612,8 милиони евра бележат годишен пад од 6,3% и претставуваат единствен фактор за неповолната динамика кај трансферите, со оглед на порастот на дознаките од 1,9% и на останатите приватни трансфери за 2,8%. По краткотрајното подобрување на динамиката на приливите од менувачкото работење од третиот квартал на 2008 година, во декември 2008 година повторно продолжи трендот на пониски приливи на годишна основа (пад од 49%), којшто продолжи и во јануари 2009 година. Имено, според најновите податоци од менувачкиот пазар, во јануари 2009 година се остварени мали нето-приливи во износ од 19,1 милион евра, што на годишна основа претставува пад за речиси 50%, во услови на зголемена побарувачка за девизи (за 48,9%) и намалена понуда на девизи (за 3,9%) од населението. Покрај трансферите, нето-приливи се забележани и кај услугите (15,1 милион евра), коишто во споредба со истиот период од претходната година се пониски за 53,5%, што во најголем дел се должи на зголемените нето-одливи врз основа на транспортни услуги (придонес од 70%). Единствено салдото на доходот има позитивен придонес за намалување на дефицитот на тековната сметка, со оглед на тоа дека остварените нето-одливи во износ од 82,6 милиони евра, бележат годишен пад од 67,5%.

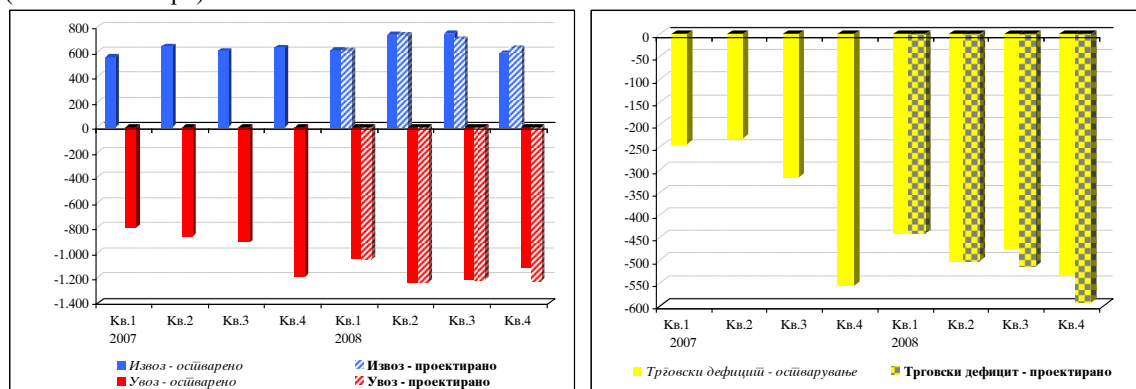
Во периодот јануари - ноември 2008 година, нето-приливите во **капитално-финансиската сметка** достигнаа 752,3 милиони евра и на годишна основа се повисоки за 77%. Во рамки на капитално-финансиската сметка, речиси 50% од нето-приливите се однесуваат на директните инвестиции, коишто во анализираниот период изнесуваат 374,3 милиони евра и бележат пад на годишна основа од речиси 19%. Најголемо структурно учество имаат нето-инвестициите во капитал и во вид на кредити и заеми на меѓусебно поврзани субјекти (49% и 48,1%, соодветно). Портфолио-инвестициите, сè уште бележат нето-одливи, коишто на кумулативна основа изнесуваат 46,2 милиона евра (наспроти нето-приливите во претходната година) и го надминуваат износот предвиден со проценката од ноември (36,1 милион евра). Имено, глобалната финансиска нестабилност и глобалниот недостиг на ликвидност условија продажба на хартии од вредност од страна на странските инвеститори, претежно сопственичките хартии од вредност, но во последните два месеца е засилен трендот на продажба и на должнички хартии од вредност. Според последните расположливи податоци од Македонската берза, во јануари 2009 година учеството на странски инвеститори на страната на купувањата изнесува 41,45%, а на страната на продажбата 71,44%, што укажува на понатамошни нето-одливи врз основа на портфолио-инвестиции. Од друга страна, позначајни нето-приливи се остварени и врз основа на валути и депозити и нето-заеми (166,3 милиони евра и 164,5 милиони евра, соодветно), наспроти нето-одливите во претходната година, што има позитивен придонес кон порастот на позитивното салдо на капитално-финансиската сметка. Промената кај ставката „валути и депозити“, значи дека банките во голема мера го финансираа трговскиот дефицит преку повлекувања на девизните средства од сметките во странство. Треба да се истакне дека, во рамки на оваа категорија, во октомври и ноември кај населението е забележано поголемо повлекување на девизните депозити, како одраз на зголемените психолошки влијанија од светската криза, што имаше неповолен ефект врз капитално-финансиската сметка. Кај задолжувањето е забележано поголемо користење долгорочни кредити и заеми, при

истовремено помал износ на отплати во споредба со истиот период од минатата година. Притоа, надминувањето на проектираниот износ произлегува од повисоките користења на приватниот сектор, како и заради помалите отплати од предвидените кај истиот сектор.

Во декември 2008 година, вкупната **надворешна трговија** беше под влијание на глобалната криза, чишто последици врз македонскиот извозен сектор се засилија во последното тримесечје од годината. Имено, во услови на намалена глобална и домашна активност, како и на увозна зависност на македонското производство и извоз, во декември е забележан годишен пад на извозот од 19,1% и на увозот на стоки од 13%. Ова намалување во најголем дел се должи на намалениот извоз и увоз на железо и челик и нивни производи и на енергенти. Притоа, треба да се истакне дека за разлика од претходните години, кога во декември, сезонски, се остварува вообичаено највисок износ на увоз во рамки на една година, во 2008 година, декемврискиот увоз е втор најнизок месечен увоз, по јануарскиот. Поголемиот пад, во апсолутен износ, на увозот во однос на извозот услови намалување на трговскиот дефицит за 5,6% на годишна основа и изнесува 165,6 милиони евра.

Графикон 7

Извоз, увоз на стоки и трговско салдо (остварено и проценка од ноември)
(во милиони евра)

Извор: НБРМ.

Во 2008 година, на кумулативна основа, трговијата со странство изнесува 7.332,6 милиони евра и во однос на 2007 година се зголеми за 17,5%, во услови на годишен пораст на извозот и увозот. Имено, годишниот пораст на извозот од 9,9%, во најголем дел е резултат на зголемениот извоз на нафтени деривати (придонес од 37,3%), во услови на зголемена странска побарувачка и повисоко ценовно ниво, присутни во текот на целата година, освен во последниот квартал, кога е забележан значителен пад кај цените во однос на истиот период од претходната година, а кај количините е забележано забавување на стапката на пораст, со оглед на привремениот застој на дел од производството на нафтени деривати во последниот месец од годината. Освен нафтени деривати, значаен придонес кон позитивната промена на извозот имаат и рудите (придонес од 23,2%), како и облеката и текстилот и електричните машини (придонес од 8,7% и 5,8%, соодветно). Наспроти тоа, најзначајниот извозен сектор, производството на железо и челик и нивни производи, во последниот квартал силно ги почувствува ефектите од глобалната криза преку намалената побарувачка и пониските цени на металите, така што забележа значаен годишен пад од 28,3% (наспроти високиот пораст во претходниот квартал од 24%), а на кумулативна основа во 2008 година

забележа пад од 2,7%. Увозната зависност на македонското производство, зголемената инвестициска и лична потрошувачка во првите три тримесечја, во услови на кредитна експанзија, условија силен раст на увозот од 22,4%. Имено, најголем придонес за ваквиот пораст на увозот има повисокиот увоз на енергија (придонес од 29,1%), во чии рамки увозот на сурова нафта и електрична енергија имаа најголем придонес (од 60,9% и 21,9%, соодветно), пред сè заради повисокото ценовно ниво во однос на претходната година. Позначаен позитивен придонес кон порастот на вкупниот увоз имаат и увозот на железо и челик и нивни производи (16,8%), електричните машини (11,4%), возилата (8,5%) и опремата (7,3%). Следствено на ваквата динамика кај двете страни на размената, во 2008 година, трговскиот дефицит достигна 1.954,2 милиона евра (циф-основа) и во однос на 2007 година се продлабочи за речиси 45%, при што намаленото позитивно салдо во размената на железо и челик и нивни производи има најголем придонес, а потоа следуваат зголемениот дефицит во размената на енергија и електрични машини. Во вакви услови, стапката на покриеност на увозот со извоз изнесува 57,9% во 2008 година и во однос на 2007 година се намали за 6,5 п.п.

Остварениот трговски дефицит (на фоб-основа) сочинува 25,9% од проценетиот БДП во 2008 година и е за 2 п.п. помал од очекуваниот со ноемвриската проценка⁹. Ваквите движења се главно резултат на понискиот остварен увоз на стоки (97,8% проценти на оствареност), во услови на остварување на извозот во рамките на очекувањата. Притоа, во рамките на увозот на стоки, најголемо отстапување се јавува кај увозот на железото и челикот, што се должи на увозно-извозната зависност на оваа категорија на стоки. Имено, ефектите од глобалната економска криза, коишто македонскиот реален сектор го погодија најмногу во последниот квартал на годината, доведоа до намалување на странската ефективна побарувачка за домашните производи, намален извоз и следствено, намален увоз кај овие стоки. Истовремено, позначително отстапување се јави и кај увозот на електрична енергија, што произлегува од намалената потреба за овој енергент од страна на домашните економски субјекти коишто работат со намалени капацитети.

Табела 1
Цени на металите

	2006	2007	2008	јан-мар 2008	април - јуни 2008	јули-сеп 2008	окт-дек 2008	ноември 2008	декември 2008	јануари 2009
САД долари за унца										
Злато	696,7	871,7	858,7	926,8	896,0	869,6	794,5	760,9	816,1	858,7
САД центи за унца										
Сребро	1341,3	1.499,9	1.139,9	1764,7	1720,0	1494,5	1020,4	986,8	1031,7	1139,9
САД долари за метрички џон*										
Ладовалани челични лимови	650,0	965,6	1100,0	762,5	900,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0
Топловалани челични лимови	550,0	883,3	1000,0	700,0	833,3	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
САД долар за метрички џон										
Никел	37.229,8	21.110,6	11.306,9	28.956,8	25.682,4	18.960,8	10.842,6	10.701,5	9.686,4	11.306,9

Извор: Светска банка.

Во јануари 2008 година, цените на речиси сите метали бележат позитивна динамика во однос на претходниот месец, што делумно произлегува од намалената понуда. За македонската економија особено е значаен порастот на цената на никелот од 16,7%. Пораст остварија и цените на златото и среброто, од 5,2% и 10,5%, соодветно, додека цените на челичните лимови останаа непроменети.

⁹ Доколку се земе проценката за БДП на НБРМ, трговскиот дефицит сочинува 26,6% од БДП.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ¹⁰

На крајот на **јануари 2008 година**, **примарните пари**¹¹, на годишна основа се повисоки за 10,1% (8% во претходниот месец), главно заради порастот на вкупните ликвидни средства на банките¹² (за 20,1%), при забележано мало зголемување на готовите пари во оптек¹³ (од 0,8%, на годишна основа). На месечна основа, примарните пари се пониски за 5%, што во целост се должи на сезонски пониската побарувачка за готови пари (пад од 11,1% на месечна основа), по сезонскиот декемвриски пораст пред новогодишните празници, при забележан умерен месечен пораст на вкупните ликвидни средства на банките (од 1,3%). Анализирани од аспект на тековите на креирање и повлекување ликвидност, месечното намалување на примарните пари претставува комбиниран ефект од остварената нето-продажба на девизи на девизниот пазар од страна на НБРМ и повисоката нето-позиција на државата. Во јануари, монетарните инструменти (вклучувајќи го и задолжителниот депозит кај НБРМ) претставуваа тек на креирање ликвидни средства.

Во јануари 2009 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (со вклучени депозитни пари)**¹⁴ на месечна основа се намали за 1.644 милиони денари, или за 0,9%, што во целост се должи на намаленото денарско штедење (за 3,5%), при забележан пораст на депозитите во странска валута од 1,9%. Депозитните пари имаа доминантно влијание врз динамиката на денарските депозити овој месец, и тие објаснуваат 88% од падот на вкупните денарски депозити. Анализата на секторската структура покажува позначајно месечно намалување на депозитите на корпоративниот сектор (заедно со јавните претпријатија)¹⁵ за 7,2%, наспроти минималниот пад на депозитите на домаќинствата¹⁶ од 0,1%. Притоа, и во текот на првиот месец од 2009 година, новото штедење на домаќинствата беше деноминирано во странска валута, надоместувајќи околу 90% од падот на нивните депозити во домашна валута.

¹⁰ Анализата на монетарните и кредитните агрегати се заснова на податоците од новата методологија за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (којшто стапи во сила од 01.01.2009 година).

¹¹ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари). Без девизната задолжителна резерва, годишната стапка на раст на примарните пари во јануари 2009 година изнесува 4,2%.

¹² Се однесува на сметките на банките кај НБРМ, коишто ја вклучуваат задолжителната резерва во денари и во девизи, како и вишокот ликвидни средства што банките го држат над обврската за задолжителна резерва (во денари).

¹³ Ја вклучува и готовината во благајната на банките.

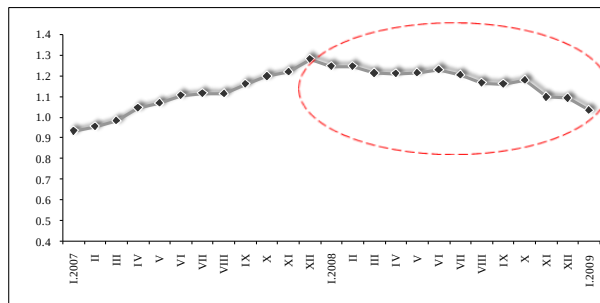
¹⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите ја вклучуваат и пресметаната камата.

¹⁵ Депозитите на претпријатијата од приватниот сектор на месечно ниво се пониски за 14,5%.

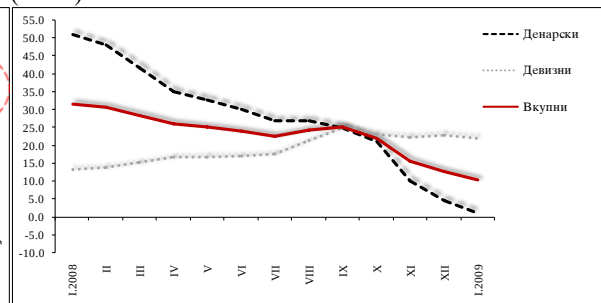
¹⁶ Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

Графикон 8

Сооднос денарски - девизни депозити

Годишни стапки на раст на вкупните депозити (во %)

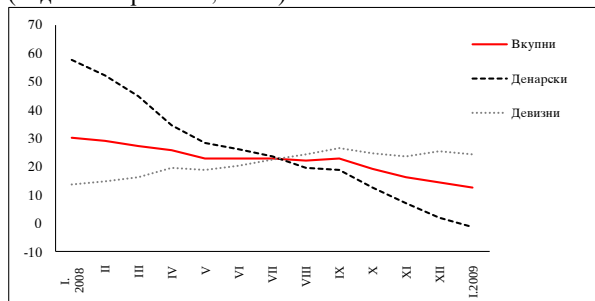

Извор: Народна банка на Република Македонија.

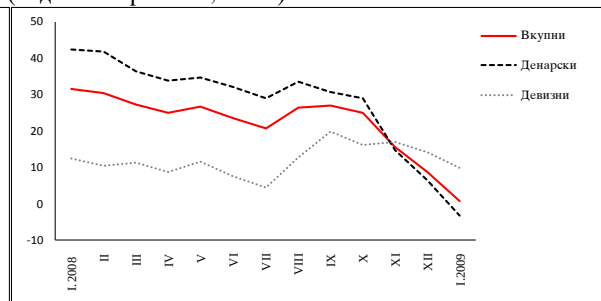
На годишна основа (јануари 2009 година / јануари 2008 година), депозитите на домаќинствата и на претпријатијата (приватни и јавни)¹⁷ се повисоки за 12,7% и 0,8%, соодветно (14,6% и 8,8%, соодветно, во претходниот месец). Кај вкупниот депозитен потенцијал продолжи трендот на забавување на динамиката на годишен раст. Така, годишната стапка на раст на вкупните депозити на приватниот сектор кај банките (со депозитните пари) изнесува 10,3% во јануари 2009 година (наспроти 12,6% во претходниот месец), при забележан годишен раст на денарските и на девизните депозити од 1,1% и 21,9%, соодветно (4,6% и 22,8%, соодветно, во декември 2008 година). Со исклучување на депозитните пари, годишната стапка на раст на вкупните депозити во јануари 2009 година изнесува 5,1%, наспроти 9,1% во претходниот месец.

Графикон 9

Депозити на домаќинствата (годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата (годишна промена, во %)

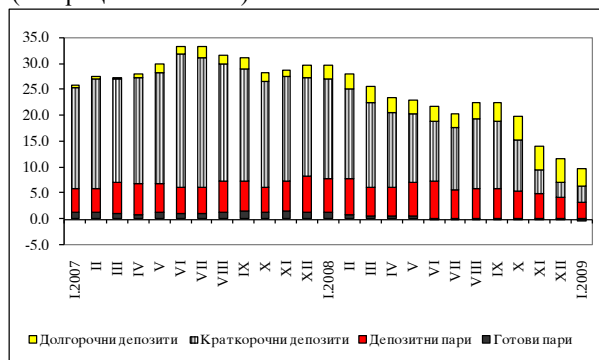
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Остварувањата кај вкупните депозити соодветно се одразија врз динамиката на **најшироката парична маса M4**¹⁸. Така, во јануари 2009 година, овој монетарен агрегат на годишна основа е повисок за 9,3% (11,4% во претходниот месец) и во однос на проценетата годишна стапка за крајот на првиот квартал, бележи негативно отстапување од 3,6 процентни поени.

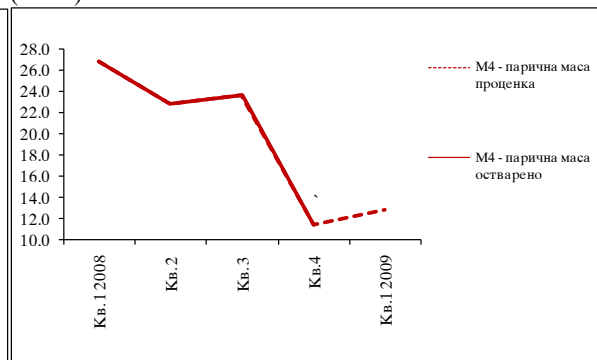
¹⁷ Депозитите на претпријатијата од приватниот сектор на годишно ниво се пониски за 7,9%.

¹⁸ Анализата се однесува на паричната маса M4 со вклучена пресметана камата.

Графикон 10
Парична маса М4
Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

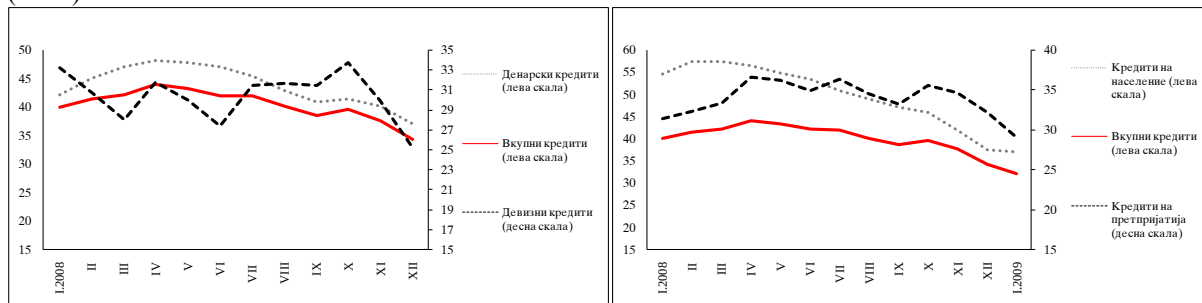
Во јануари 2009 година, кредитната активност на банките кон приватниот сектор растеше со забавена месечна динамика што претставува продолжение на трендот карактеристичен за последниот квартал на 2008 година. Така, во јануари **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** се повисоки за 1.357 милиони денари, односно 0,8% во однос на крајот на 2008 година. Постојаното забавување на кредитниот раст соодветствува со натамашното намалување на депозитното јадро, што влијае на капацитетот на банките за обезбедување на потребниот обем извори на финансирање, во услови на висока макроекономска неизвесност и релативно стеснет простор за надворешно задолжување. Истовремено, врз динамиката на кредитниот раст влијаеја и променетите согледувања на банките за ризиците, што придонесува за заострување на условите за одобрување кредити и следствено, забавен кредитен раст.

Од аспект на валутната структура, во јануари 2009 година кредитите во странска валута остварија месечен раст од 2,3% (за разлика од минатомесечниот пад за 0,2%) со што тие претставуваа доминантна компонента на месечниот пораст на вкупните кредити во јануари (со придонес од 66,2%). Истовремено, денарските кредити забележаа умерен пораст од 0,3%, на месечна основа. Во поглед на секторската распределба, забележаниот пораст на кредитите кон приватниот сектор во целост се должи на зголеменото кредитирање на домаќинствата¹⁹, во услови кога банкарските пласмани кон претпријатијата забележаа пад од 0,3%, во споредба со декември 2008 година.

¹⁹ Се однесува на физичките лица и на самостојните вршители на дејност со личен труд.

Графикон 11

Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутната и секторската структура (во %)

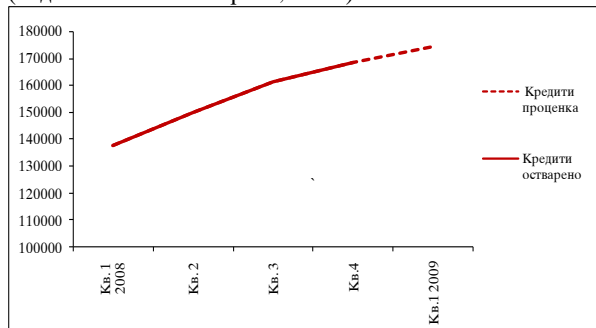

Извор: Народна банка на Република Македонија.

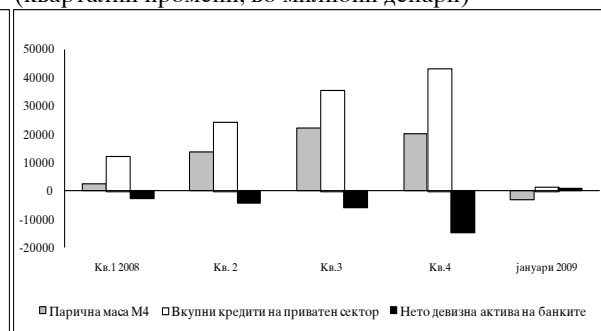
На годишна основа, вкупните пласмани на банките го продолжија минатогодишниот тренд на постојано забавување на стапките на раст (почнувајќи од мај 2008 година) и во јануари 2009 година кредитниот раст се сведе на 32,1%, во однос на јануари претходната година. Од валутен аспект, девизните кредити остварија годишна стапка на раст од 25,4% (наспроти 25,3% во декември), а денарските пласмани растеа со стапка од 34,2% (наспроти 37,1% во декември 2008 година). Од секторски аспект, кредитирањето и на секторот „домаќинства“ и на корпоративниот сектор се одвиваше со позабавено темпо, при што поголем дел од кредитите банките пласираа кај секторот „претпријатија“ (придонес од 54,4% во порастот на вкупните кредити). Притоа, кредитирањето на домаќинствата забележа годишен раст од 37% (наспроти 37,4% во декември 2008 година), додека корпоративното кредитирање беше повисоко за 29,1% на годишна основа (наспроти 32,2% во декември 2008 година). Според проценката за кредитните движења во првиот квартал на 2009 година, годишната стапка на кредитен раст на крајот на март 2009 година се очекува да се сведе на 27,2%.

Графикон 12

Кредити на приватниот сектор (годишни стапки на раст, во %)

Извори на финансирање (квартални промени, во милиони денари)*

*Остварувањата за одделните квартали на 2008 година се збирни промени во однос на крајот на 2007 година. Извор: Народна банка на Република Македонија.

Нето девизната актива на банките во јануари 2009 година се зголеми за 40 пати (односно за 1.004 милиони денари) во споредба со декември 2008 година, кога износот на нето девизната актива се сведе на најниско историско ниво од 25 милиони денари. Ваквиот пораст на нето девизната актива се оствари во услови на месечно зголемување на девизните средства за 778 милиони денари, или за 3,3% и истовремен месечен пад на девизните обврски за 225 милиони денари, или за 0,9%.

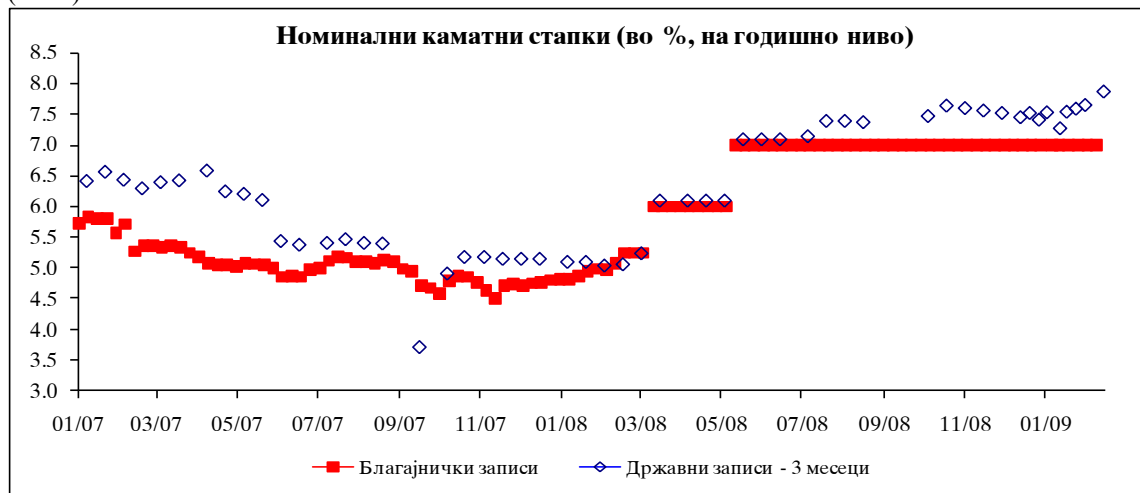
Резултатите од спроведената **Анкета за кредитната активност на банките** за четвртиот квартал на 2008 година укажуваат на делумно заострување на кредитните услови за одобрување кредити и на населението и на претпријатијата. Ваквата реакција на банките во најголема мера се одразува со заострување на каматната политика, во услови на голема неизвесност за макроекономските движења. Врз одлуките на банките за затегнување на кредитните услови, најзначајно влијание имаше промената на согледувањата на банките за ризиците, особено кај кредитирањето на претпријатијата, каде што очекувањата за вкупната економска активност и перспективите на гранката на која ѝ припаѓаат одделните претпријатија претставуваат доминантен фактор за позатегнати кредитни услови. Кај населението, трошоците на финансиски средства и билансните ограничувања (поскапи извори на финансирање) е фактор со доминантен придонес за заострување на кредитните услови. Во поглед на кредитната побарувачката, најголем дел од оцените на банките се во насока на непроменета побарувачка на сегментот „претпријатија“, додека кај населението банките оценуваат делумно намалување на побарувачката во четвртиот квартал на 2008 година. Во првиот квартал на 2009 година, банките очекуваат натамошно заострување на условите за одобрување кредити и на претпријатијата и на населението. Од аспект на идната побарувачка за кредити, банките очекуваат делумно намалувањето на побарувачката на кредити во првиот квартал да биде забележано и кај двата пазарни сегмента, со поизразени ефекти на сегментот на кредитирање на населението.

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

На последните три **аукции на благајнички записи** (на 04.02.2009 година, на 11.02.2009 година и на 18.02.2009 година), при тендер со износи и фиксна каматна стапка од 7%, беше повлечена ликвидност од 87 милиони денари. На крајот на јануари 2009 година, бруто девизните резерви изнесуваа 1.441,7 милиони евра и беа пониски за 53 милиони евра во однос на крајот на 2008 година.

Во рамки на анализираниот период се одржаа и две **аукции на тримесечни државни записи**, и тоа на 03.02.2009 година и на 17.02.2009 година, при што во услови на поголема понуда од побарувачка беа остварени каматни стапки од 7,66% и 7,88%, соодветно (наспроти 7,6% на последната аукција одржана во јануари 2008 година). Воедно, на 03.02.2009 година се одржа **аукција на шестмесечни државни записи** при што во услови на поголема понуда од побарувачката, беше остварена каматна стапка од 7,51% (наспроти 7,26% на последната аукција). Во периодот 01-18.02.2009 година, просечната меѓубанкарска каматна стапка во билатералните тргувања на банките (до еден ден) изнесуваше во просек 4,95% (4,99% во јануари 2009 година).

Графикон 13
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на **каматната политика на банките**, во декември 2008 година, просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити и просечната пондерирана каматна стапка на денарските депозити се задржаа на истото ниво како и во претходниот месец при што изнесуваа 9,8% и 6,5%, соодветно. Во рамките на секторот **претпријатија**, кај активните каматни стапки е забележано умерено месечно намалување кај краткорочните и долгорочните кредити со валутна клаузула за 0,1 процентен поен, соодветно. Од аспект на пасивните каматни стапки, е забележано месечно зголемување од 0,3 процентни поени кај депозитите без валутна клаузула со рок од 6 до 12 месеци, како и кај депозитите со валутна клаузула со рок до 1 месец од 3,4 процентни поени (станува збор за мали износи на депозити). Кај секторот **население**, во рамките на активните каматни стапки, е забележано месечно зголемување од 0,2 процентни поени кај каматната стапка на краткорочните кредити без валутна клаузула. Кај пасивните каматни стапки, позначајна промена е забележана кај депозитите со валутна клаузула и рок од 6 до 12 месеци, чијашто каматната стапка се зголеми за 0,7 процентни поени на месечна основа. **Во рамките на девизните каматни стапки**, каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,6 процентни поени (во услови на намалување на каматните стапки на меѓународните пазари) и изнесува 7,2%, додека каматната стапка на девизните депозити се зголеми за 0,1 процентен поен и изнесува 3%.

Во декември 2008 година, каматните стапки на **новодобрените кредити и новопримените депозити** остварија месечно намалување од 0,2 и 0,1 процентни поени, соодветно. Кај каматната стапка на **девизните новодобрени кредити** во декември е забележано намалување од 1,2 процентни поени, при што изнесува 6,6% додека каматната стапка на **девизните новопримени депозити** изнесува 1,5%, наспроти 1,3% во ноември.

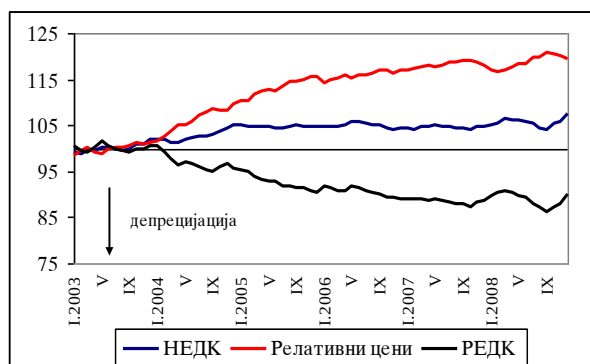
Реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК) пресметан според индексот на трошоци на живот во последниот месец од годината укажува на засилена месечна и годишна апрецијација, главно заради апрецијацијата на НЕДК. Така, во декември 2008 година, РЕДК на месечна основа оствари апрецијација од 2%, во услови на апрецијацијата на НЕДК на денарот од 1,5% и пад на странските цени од 0,2% и пораст

на домашните цени од 0,3%. Годишната апрецијацијата од 1,5% произлегува исклучиво од апрецијацијата на НЕДК за 2,7% на годишна основа (во однос на српскиот динар, руската рубља, турската лира и бугарскиот лев), делумно неутрализирана со поголем пораст на странските од домашните цени. На збирна основа, во 2008 година РЕДК на денарот според индексот на трошоци на живот забележа апрецијација од 0,6%, при апрецијација на НЕДК (1%) и повисок пораст на странските од домашните цени. Од друга страна, индексот на РЕДК на денарот дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи, во декември 2008 година, на месечна основа апрецира за 3%, што се должи на апрецијацијата на НЕДК и падот на индексот на релативните цени (1,4%). Наспроти тоа, на годишна основа РЕДК повторно депрецира, но за разлика од минатиот месец (4%), во декември само за 0,3%, исклучиво како резултат на релативните цени. На кумулативна основа, е забележана апрецијација од 0,8%, што се должи на апрецијацијата на НЕДК, во услови на речиси еднаков пораст кај домашните и странските цени.

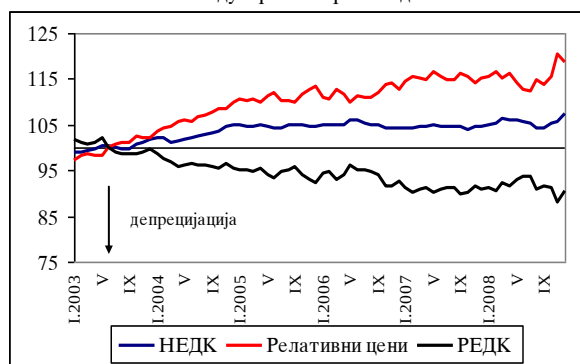
Графикон 14

Индекс на НЕДК, релативни цени и РЕДК на денарот*

дефлатор: индекс на трошоците на живот

дефлатор: индекс на цените на производителите на индустриски производи

*Ознаката за депрецијација е за РЕДК и НЕДК. Кај релативните цени, нагоред тренд е во прилог на депрецијацијата на РЕДК (и обратно). Извор: НБРМ, ММФ-МФС за декември 2008 година и ДЗС на Република Македонија. База: 2003; НТР пондери: 2006. За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од ЕУРОСТАТ.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1

Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %		придонес во процентни поени	
	I.2009	I.2009	I.2009	I.2009
	XII.2008	I.2008	XII.2008	I.2008
Вкупно	-0.6	1.7	-0.6	1.7
Исхрана	0.5	2.3	0.2	0.9
Производи од жито	0.1	4.5	0.0	0.4
Свеж и преработен зеленчук	-1.3	-5.1	-0.1	-0.3
Свежо и преработено овошје	2.6	-4.0	0.1	-0.1
Свежо и преработено месо	1.7	8.9	0.1	0.7
Свежа и преработена риба	1.6	14.4	0.0	0.1
Свежо и преработено млеко	-0.2	3.6	0.0	0.2
Свежи јајца	1.8	10.0	0.0	0.1
Маснотии	0.2	-14.3	0.0	-0.4
Тутун и пијалаци	0.6	4.9	0.0	0.2
Облека и обувки	-1.3	1.5	-0.1	0.1
Домување	-2.6	7.9	-0.4	1.2
Стан (станарина, вода, услуги)	0.1	5.5	0.0	0.2
Огрев и осветление	-4.6	10.1	-0.4	0.9
Греење и услуги	-12.6	4.4	-0.4	0.1
Електрична енергија и осветлување	0.0	13.1	0.0	0.7
Хигиена и здравје	0.5	1.8	0.0	0.1
Култура и разонода	-1.4	-0.6	-0.1	0.0
Сообраќајни средства и услуги	-2.6	-8.4	-0.4	-1.1
Течни горива и масла	-10.9	-28.4	-0.4	-1.1
Сообраќајни и птт услуги	0.0	1.3	0.0	0.1
Ресторани и хотели	0.3	6.5	0.0	0.3
Останати услуги неспомнати на друго место	-0.5	-6.4	0.0	0.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 2

Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2006	2007	2008	2007				2008				Последни месеци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ное 08	дек 08	јан 09
Инфлација (CPI)	3.2	2.3	8.3	0.7	1.1	2.4	4.9	9.5	9.9	8.4	5.5	5.2	4.1	1.7
Базична инфлација (без храна и енергија)	1.1	0.6	2.6	-0.2	0.5	1.1	1.2	2.9	2.8	2.5	2.2	2.3	2.0	2.3
Регулирани цени	5.7	3.3	9.3	4.2	3.0	2.0	4.1	7.4	9.2	12.5	8.3	10.1	5.3	-2.0
Цени на производители на индустриски п-ди	7.3	2.5	10.3	1.0	1.2	1.6	4.1	10.5	13.6	15.1	2.1	-0.8	-1.8	-5.8
Продуктивност	-0.7	2.0	-	2.0	0.3	1.1	4.6	1.5	3.1	1.8	-	-	-	-
Номинална нето-плата	7.3	7.9	-	5.7	6.4	7.5	11.8	10.5	9.9	10.7	-	10.0	-	-
Реална нето-плата	4.0	5.5	-	5.0	5.3	5.0	6.6	0.9	0.0	2.1	-	4.6	-	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3

Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008				Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ное.	дек.
Бруто домашен производ	4.0	5.9	5.7	4.4	5.0	7.2	5.3	6.2	5.5	-	-	-	-
Индустриско производство	2.5	3.7	11.6	-2.8	1.1	6.2	5.8	12.0	13.0	-7.7	-9.9	-2.9	-10.1
Градежништво	-12.3	7.6	9.4	-18.6	18.0	23.3	32.5	57.3	-0.9	-	14.3	22.3	-
Трговија	2.5	24.2	25.1	17.2	21.2	28.6	19.6	19.9	13.4	-	2.1	-10.4	-
Телекомуникации	-1.0	15.6	11.1	17.1	15.9	18.1	12.2	7.4	10.2	-	6.1	6.4	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2006	2007	2008	2008				Декември 2008	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	промена, %	придонос (п.п.)
Вадење руди и камен	28.0	9.8	0.4	11.9	13.6	3.4	11.2	1.7	0.1
Производство на прехранбени производи и пијалаци	0.1	7.7	1.2	5.3	6.0	6.1	11.9	4.5	0.9
Производство на тутунски производи	5.5	-0.8	0.1	13.8	15.4	1.0	-18.1	-25.4	-1.5
Производство на предмети за облека	-3.7	-14.5	-2.0	-16.5	-22.7	-23.4	-18.8	-15.9	-1.3
Печатење	-17.9	-12.2	1.6	7.8	72.2	68.4	85.3	80.1	2.7
Производство на деривати на нафта	12.3	-2.4	0.1	3.3	50.9	1.1	-30.9	-71.1	-3.4
Производство на други неметални минерали	14.0	3.8	-0.3	-10.9	-3.2	-9.9	15.0	31.4	1.2
Производство на основни метали	11.8	34.3	-1.0	9.5	15.7	-3.3	-45.7	-58.1	-8.2
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5.7	45.6	2.6	29.7	11.8	3 пати	-22.0	42.8	1.7
Производство на електрични машини и апарати	3.7	-24.4	0.6	45.6	64.9	32.4	-10.6	12.0	0.4
Производство на други сообраќајни средства	-6.9	33.4	-0.3	9.8	143.1	-47.9	-70.6	-52.5	-0.6
Рециклажа	12.8	-35.6	0.5	105.6	262.2	12.5 пати	-34.9	-74.1	-0.4
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-0.6	-9.5	-0.3	-0.8	1.9	1.9	-12.2	-21.8	-3.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Биланс на плаќања^{1,3}
(во милиони евра)

	2007				2007	2008											2008			2008
	Ka.1	Ka.2	Ka.3	Ka.4		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Ka.1	Ka.2	Ka.3	
I. Тековна сметка	-28.3	-10.2	-52.8	-331.5	-414.8	-29.0	-69.6	-70.7	-60.9	-46.1	-99.5	-32.9	-12.8	-18.7	-93.4	-186.7	-169.3	-206.6	-64.4	-720.4
СТОКИ, нето	-211.5	-208.2	-298.9	-456.3	-1,174.8	-115.1	-131.3	-124.6	-139.9	-140.6	-179.9	-164.4	-142.2	-109.6	-175.9	-161.2	-371.0	-460.3	-416.2	-1,584.7
Извоз, f.o.b	558.7	641.7	605.1	635.9	2,441.5	181.7	214.9	214.9	228.0	259.3	248.5	274.9	227.6	242.7	228.8	190.9	611.6	735.8	745.2	2,512.3
Увоз, f.o.b /2	-770.2	-849.9	-904.0	-1,092.2	-3,616.3	-296.8	-346.2	-339.5	-367.9	-399.9	-428.3	-439.3	-369.8	-352.3	-404.8	-352.1	-902.6	-1,196.1	-1,161.4	-4,097.0
УСЛУГИ, нето	-1.2	1.1	23.3	2.4	25.5	8.7	-5.5	-3.9	-2.6	-0.8	-5.2	4.4	11.4	13.0	-6.4	1.8	-0.6	-8.5	28.8	15.1
ДОХОД, нето /5	-31.7	-70.5	-99.1	-76.4	-277.7	16.9	7.9	1.3	6.1	4.7	-8.4	7.0	4.0	-24.3	-0.3	-97.6	26.2	2.5	-13.3	-82.6
од кој: камата, нето	-2.0	-5.1	-2.5	-8.3	-17.9	0.5	-1.9	-4.9	-3.9	-2.0	-6.9	-4.4	-2.4	-6.0	-6.5	-3.7	-6.3	-12.8	-12.7	-42.0
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	224.1	267.4	321.8	198.9	1,012.1	60.4	59.2	56.5	75.4	90.5	93.8	120.1	114.0	102.2	89.2	70.4	176.1	259.8	336.3	931.9
Официјални	8.6	17.1	10.7	-12.4	23.9	0.8	4.8	2.7	4.6	6.6	11.0	5.4	3.7	3.0	2.0	2.0	8.3	22.2	12.1	46.6
Приватни	215.5	250.3	311.1	211.3	988.2	59.6	54.5	53.8	70.8	83.9	82.8	114.8	110.3	99.2	87.2	68.4	167.9	237.6	324.2	885.2
II. Капитална и финансиска сметка	20.6	18.7	71.0	337.3	447.6	33.9	71.3	76.7	64.2	48.5	104.6	37.0	4.9	15.3	87.9	183.8	181.9	217.3	57.1	728.0
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	-0.7	2.0	4.3	-1.9	3.7	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-3.8	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-1.0	-2.7	-0.6	-5.3
Капитални трансфери, нето	-0.7	2.1	1.2	-1.3	1.2	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-1.0	1.0	-0.6	-1.6
Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други	-0.7	2.1	1.2	-1.3	1.2	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-1.0	1.0	-0.6	-1.6
Стекнување/располагање со	0.0	0.0	6.1	-0.6	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.7	0.0	-3.7
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	21.3	16.7	66.7	339.3	444.0	34.2	71.6	77.1	63.4	48.3	108.4	36.8	4.8	16.1	88.4	184.3	182.9	220.0	57.7	733.3
Директни инвестиции, нето	88.0	151.5	100.4	166.9	506.9	38.3	65.2	24.5	23.1	59.2	42.7	20.5	46.3	17.7	18.7	18.3	127.9	125.0	84.4	374.3
Порfolio инвестиции, нето	20.5	45.6	28.0	20.2	114.4	-0.9	-3.4	-3.9	-4.4	-4.2	-2.6	3.1	-6.2	-4.7	-15.1	-3.9	-8.3	-11.2	-7.7	-46.2
Други инвестиции, нето	-92.4	-169.2	39.6	145.5	-75.5	-9.6	21.7	43.1	25.5	6.3	97.9	27.2	4.6	76.9	70.9	64.7	55.2	129.8	108.7	429.4
Трговски кредити, нето	-38.0	-75.9	-1.0	86.0	-29.0	-8.6	0.7	-6.7	25.5	-1.4	39.3	8.5	7.5	-28.6	9.2	8.2	-14.6	63.3	-12.5	53.6
Замени, нето	-42.1	-135.7	13.9	35.3	-128.7	-3.9	-0.7	1.7	2.8	5.2	36.8	8.8	0.4	48.5	0.9	64.2	-2.9	44.7	57.7	164.5
Валутни и депозити, нето	-16.8	20.2	12.8	-10.3	5.9	-4.0	19.7	45.1	-8.3	0.0	16.0	7.0	-4.9	49.8	56.4	-10.6	60.8	7.7	52.0	166.3
од кои: монетарна власт, нето	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	7.4	0.1	3.2	-0.2	6.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.6	10.7	5.9	0.0	15.9
комерцијални банки, нето	-3.8	41.2	26.9	4.2	68.4	-9.4	19.4	37.2	-8.3	-1.8	19.4	2.7	-12.9	51.1	103.6	5.6	47.2	9.2	41.0	206.6
остатни сектори, нето	-12.9	-20.9	-14.0	-14.5	-62.3	-1.9	0.1	4.7	0.2	-4.2	-3.4	4.3	8.0	-1.3	-47.0	-15.7	2.9	-7.4	11.0	-56.2
Други, нето	4.5	22.2	13.9	35.6	76.2	6.9	2.0	3.0	5.6	2.5	5.9	2.9	1.5	7.1	4.4	3.0	11.9	14.1	11.5	44.9
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /4	5.3	-11.2	-101.4	5.6	-101.8	6.5	-11.9	13.4	19.2	-13.0	-29.7	-14.0	-39.9	-73.7	13.8	105.1	8.0	-23.5	-127.6	-24.2
III. Грешки и пропусти	-0.3	-8.5	-18.1	-5.9	-32.8	-4.9	-1.7	-6.0	-3.3	-2.4	-5.0	-4.0	7.9	3.4	5.5	2.9	-12.6	-10.7	7.3	-7.7

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф. изнесува 4,14%

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платниот биланс за 2008 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход -

врз основа на податоците од новот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположиви заклучно со 2007 година

4/ Без монетарно злато и курсни разлики

5/ Од почетокот на 2008 година во податокот за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички згарти од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 6
Надворешнотрговска размена

	XII.2008 I-XII.2008		XII.2008		XII.2008		I-XII.2008	
			XI.2008		XII.2007		I-XII.2007	
	износ		износ	%	износ	%	износ	%
Вкупна размена	510.1	7,332.6	-48.7	-8.7	-91.1	-15.1	1,091.2	17.5
Извоз	172.2	2,689.2	-19.1	-10.0	-40.6	-19.1	242.8	9.9
Увоз	337.9	4,643.4	-29.6	-8.1	-50.4	-13.0	848.4	22.4
Салдо	-165.6	-1,954.2	10.6	-6.0	9.8	-5.6	-605.6	44.9

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7
Монетарни движења, јануари 2009 година

	31.01.2008	31.10.2008	30.11.2008	31.12.2008	31.01.2009	месечна промена (31.01.2009/ 31.12.2008)		годишна промена (31.01.2009/ 31.01.2008)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Парична маса М4	176,142	195,276	190,178	195,855	192,576	-3,279	-1.7	9.3
Готови пари во оптик	16,385	16,582	15,824	17,600	15,915	-1,685	-9.6	-2.9
Денарски депозити ¹	89,685	98,154	92,753	94,424	91,226	-3,198	-3.4	1.7
Девизни депозити	70,072	80,540	81,601	83,831	85,435	1,604	1.9	21.9
Вкупни депозити	159,757	178,694	174,354	178,255	176,661	-1,594	-0.9	10.6
Примарни пари	35,272	40,814	36,345	40,890	38,835	-2,055	-5.0	10.1

¹ вклучува депозитни пари и депозитни пари на останати финансиски институции кај НБРМ

	31.01.2008	31.10.2008	30.11.2008	31.12.2008	31.01.2009	месечна промена (31.01.2009/ 31.12.2008)		годишна промена (31.01.2009/ 31.01.2008)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Кредити на приватен сектор	131,192	167,606	169,973	171,944	173,301	1,357	0.8	32.1
Во денари	99,783	129,110	131,432	133,466	133,925	459	0.3	34.2
Во странска валута	31,409	38,496	38,541	38,478	39,376	898	2.3	25.4
Нето девизна актива на банките	15,452	2,453	805	25	1029	1,004	40 пати	-93.3

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8
Монетарни агрегати
(во %)

во %	период во однос на претходен период									годишна промена										
	2007				2008				2009	2006	2007				2008				2009	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	јануари		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	јануари	
M0	-6.1	8.5	2.2	15.5	-8.9	13.5	-0.02	4.3	-6.3	21.4	18.9	18.2	18.9	20.2	16.6	22.0	19.4	7.8	12.6	
M1	-1.4	6.0	8.3	16.3	-6.9	11.1	0.50	9.0	-8.3	17.1	22.5	18.0	22.6	31.7	24.4	30.4	21	13.4	11.3	
M4	4.7	9.7	3.7	8.8	1.3	6.3	4.0	-0.7	-1.7	24.9	26.4	32.2	29.9	29.5	25.3	21.4	21.9	11.2	9.3	
M4-денарски дел	5.1	14.1	5.9	12.2	-1.5	6.6	1.6	-2.5	-4.4	30.8	33.1	44.3	43.8	42.6	33.6	24.8	19.7	4	1.0	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Депозити на приватниот сектор*

(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.01.2009	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор*		173,817	-1,644	-0.9	16,283	10.3
Денарски депозити	Население	42,932	-1,528	-3.4	-589	-1.4
	Претпријатија	38,314	-4,030	-9.5	-1,305	-3.3
	Вкупно	88,382	-3,248	-3.5	920	1.1
Девизни депозити	Население	64,815	1,439	2.3	12,709	24.4
	Претпријатија	19,459	-424	-2.1	1,772	10.0
	Вкупно	85,435	1,604	1.9	15,363	21.9
Вкупни депозити на население		107,747	-89	-0.1	12,120	12.7
Вкупни депозити на претпријатија		57,773	-4,454	-7.2	467	0.8

*вклучува депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на приватниот сектор

(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.01.2009	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		173,301	1,357	0.8	42,109	32.1
Денарски кредити	Население	67,000	1,761	2.7	17,312	34.8
	Претпријатија	66,700	-1,191	-1.8	16,860	33.8
	Вкупно	133,925	459	0.3	34,142	34.2
Девизни кредити	Население	4,367	39	0.9	1,959	81.4
	Претпријатија	34,982	848	2.5	6,034	20.8
	Вкупно	39,376	898	2.3	7,967	25.4
Вкупни кредити на население		71,367	1,800	2.6	19,271	37.0
Вкупни кредити на претпријатија		101,682	-343	-0.3	22,894	29.1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11
Каматни стапки

	јануари 2009 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	7.0	0.0	2.1
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари (МБКС)*	5.21	-0.1	2.1
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци	7.43	-0.05	2.3
	декември 2008 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондирани активни каматни стапки на банките	9.8	0.0	-0.1
Пондирани пасивни каматни стапки на банките	6.5	0.0	1.2

*се однесува на билатералните тргувања.

Извор: Народна банка на Република Македонија.